

Rocov Fryslân

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	3
2. Organisatie	3
3. Adviezen	3
4. Betrokkenheid bij beleidskeuzes in het ontwikkeltraject.	8
5. Overleg op regionaal en landelijk niveau	8
6. Afkortingen	9

1. Inleiding

Stichting Rocov Fryslân is een platform van doelgroeporganisaties en individuele ov-reizigers, opgericht in 2003, dat vanuit de specifieke kennis en ervaring van de reizigers adviseert over de kwaliteit van uitvoering van het regionale openbaar vervoer in Fryslân. De stichting beoogt een platform te zijn waar de reizigersbelangen van alle doelgroepen in het openbaar vervoer vertegenwoordigd worden. De werkzaamheden van het Rocov bestaan primair uit het voeren van overleg en het uitbrengen van advies over veranderingen in het regionale openbaar vervoer die van belang zijn voor de reizigers.

2. Organisatie

In 2019 was de bestuurssamenstelling van het Rocov:

- Ton Ettema, voorzitter en lid namens ROVER.
- Pietie de Jong, secretaris en lid namens NVVH.
- Uco van Oorschoot, lid, afgetreden in juli 2019.
- Watze Drayer, penningmeester en lid namens SFO.
- Hidzer Groenhof, lid, toegetreden in juli 2019.

Het bestuur werd in 2019 ondersteund door Rinny Toornstra en Sjouke de Boer.

Inspraak Waddenveren

Rocov Fryslân faciliteerde in 2019 het consumentenplatform Waddenveren. Het Rocov heeft hierover afspraken gemaakt met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en met de rederijen Doeksen en Wagenborg. De consumenteninspraak op de Waddenverenconcessies maakt geen onderdeel uit van de verslaglegging in dit jaarverslag.

3. Adviezen

De kerntaak van het Rocov is het geven van advies aan Arriva en de provincie Fryslân over wijzigingen in de uitvoering van het openbaar vervoer die van invloed zijn op de reizigers. In 2019 heeft het Rocov over de onderstaande onderwerpen een advies uitgebracht.

Introductie van de Daldagkaart Bus Leeuwarden

Arriva heeft een voorstel gedaan voor de invoer van een Daldagkaart bus in Leeuwarden. Reizigers konden hiermee binnen de dalperiode in de stadsbussen reizen en ook overstappen op een andere bus. De kaart was bedoeld om het gebruik van de stadsdienst een nieuwe impuls te geven.

Het Rocov vond dit product een welkome aanvulling op het kaartassortiment en adviseerde positief op het voorstel, maar met het verzoek om de kaart ook in de

voorverkoop (ongedateerd) bij de Primera's en de OV-Servicewinkel aan te bieden, zodat deze ook voor mensen zonder pinpas verkrijgbaar zou zijn.

Aanpassing voorwaarden reservering Belbus en Opstapper

De Provincie heeft het voorstel gedaan om de voorwaarden voor reservering van de Belbus en de Opstapper aan te scherpen. De aanleiding hiervoor was dat er vaak sprake was van no-show, dus reizigers die een rit gereserveerd hadden en vervolgens niet kwamen opdagen. De belangrijkste wijziging was dat reizigers die een rit willen reserveren voortaan verplicht werden om naam, adres en telefoonnummer of e-mailadres op te geven. Dat gaf Arriva de mogelijkheid om bij no-show contact op te nemen met de betreffende reiziger(s) om te informeren naar de reden van de no-show.

Personen die binnen een periode van drie maanden twee keer niet kwamen opdagen en daarvoor geen goede reden hadden, zouden op een zwarte lijst terechtkomen en konden dan voor een periode van zes maanden geen reservering maken voor een rit met de Belbus of de Opstapper.

Het Rocov had begrip voor het voorstel, de Opstapper en de Belbus kunnen alleen functioneren als zowel de reiziger als de vervoerder hun afspraken nakomen, maar het Rocov vond de sanctie (iemand voor 6 maanden uitsluiten van vervoer) veel te zwaar. Ook omdat niet altijd helder was of er echt sprake was van no-show of van gebrekkige communicatie. Soms staan chauffeur en reiziger op verschillende locaties op elkaar te wachten. Het Rocov heeft geadviseerd de sanctie te verlichten naar 3 maanden. Ook vond het Rocov dat de reiziger de gelegenheid moet krijgen om bezwaar aan te tekenen tegen de sanctie. Verder vond het Rocov de nieuwe wijze van reserveren (het opgeven van naam, adres en woonplaats) niet gebruiksvriendelijk en ontmoedigend om een rit te reserveren.

Advies over experimenten in kader van BûtenGewoan berikber

Het Rocov heeft een advies uitgebracht over de voorstellen voor de experimenten die zouden worden gehouden in het kader van het project BûtenGewoan Berikber.

Bij dit project stond overleg met de mienskip centraal. Doel was te onderzoeken wat slimme keuzes zijn om in de toekomst het platteland bereikbaar te houden. Per regio zou worden gezocht naar een vervoersysteem-op-maat waarvoor draagvlak is bij de lokale bevolking. De experimenten moesten duidelijkheid geven welke vormen van openbaar vervoer werken en welke niet. De uitkomst zou worden betrokken bij de uitgangspunten voor de aanbesteding van de nieuwe busconcessie.

Het Rocov heeft geadviseerd ook rekening te houden met reizigers die van buitenaf met het openbaar vervoer naar de betreffende regio's willen reizen en die minder bekend zijn met het gebied. De experimenten waren alleen gericht op de wensen van de lokale bevolking en gaven daardoor een te eenzijdige benadering van het begrip bereikbaarheid. Het Rocov stelde dat vervoer-opmaat, net als het andere openbaar vervoer, vindbaar en herkenbaar moet zijn voor iedereen. Een reiziger van buitenaf moet een ketenreis kunnen plannen naar de betreffende gebieden toe. Ook dat is bereikbaarheid. Verder heeft het Rocov nog gereageerd op enkele details van de experimenten per regio.

Extra ritten Q-liner

Arriva heeft het voorstel gedaan om vanaf 26 augustus 2019 de frequentie van de Q-liner 315 tussen Heerenveen en Groningen te gaan verhogen. In de spits zou er dan in beide richtingen 4x per uur een snelle Q-liner worden ingezet. Het Rocov heeft positief geadviseerd op het voorstel.

Aanpassing Belbus Zuidoost Fryslân

Arriva wilde de inzet van de belbussen in het Zowad-gebied aanpassen omdat de uitvoeringskosten te hoog opliepen. Als oplossingsrichtingen stelden zij voor: Het vervallen van intern vervoer buiten het concessiegebied, het vermijden van parallelle en erg lange lijnen, en het deels vervangen van belbussen op veel gebruikte trajecten door vaste taxi-verbindingen (lijntaxi's). De aanpassingen moesten ingaan op 14 juli 2019.

Het Rocov vond dat de voorgestelde aanpassingen in de belbusuitvoering voor de reizigers een te grote verschraving van het reisaanbod betekenden. De concessiegrenzen werden harder en de reisduur van de lijntaxi werd in de tegenrichting onaantrekkelijk lang. Vanuit het reizigersperspectief was de bestaande belbusformule een erg succesvol concept, dat nu kennelijk aan zijn eigen succes ten onder moest gaan. Het Rocov adviseerde negatief op het voorstel. Het Rocov vond het principiële onjuist dat het reizigersbelang ten koste moest gaan van het bedrijfsbelang, terwijl het volgens het Rocov toch in eerste instantie om een bedrijfsrisico ging.

Landelijke tariefindex (Lti)

Het Decentraal overleg vervoersautoriteiten (Dova) heeft aan de gezamenlijke Rocovs gevraagd een reactie te geven op de voorgestelde de Lti voor 2020. De Lti is de jaarlijkse indexering van de landelijk vastgestelde regionale ov-tarieven. Het voorstel van het Dova was reëel en conform de afgesproken berekeningsmethodiek. Rocov heeft ingestemd met het voorstel.

Tariefvoorstel 2020 Arriva

Arriva heeft voorgesteld per 2020 de tarieven van de busconcessies te willen verhogen met de landelijke tariefindex (Lti) en de Noordelijke treinconcessie met het Cpi-deel van de door de NS gehanteerde index.

Het Rocov heeft aangegeven in principe te kunnen instemmen met een tariefindexering conform de landelijk vastgestelde indexen, maar niet met verdere tariefverhogingen.

Het Rocov was in 2018 betrokken bij de voortgang van de productmigratie van het nieuwe producten- en tarievenhuis van Arriva. Het Rocov heeft in 2017 daarmee ingestemd, maar met de kanttekening dat dit niet mocht leiden tot een verkapte tariefstijging voor de reizigers indien de migratie niet volgens de prognose zou verlopen.

Bovendien moest er een correctie op de tarieven mogelijk zijn indien er toch sprake zou zijn van een tariefverhoging. Tijdens de evaluatie van de productmigratie op 7 maart 2019 bleek dat de productmigratie nog niet voltooid was en dat de reizigers in 2018 per saldo duurder uit waren. Het Rocov heeft toen het standpunt ingenomen geen positief advies te geven op tariefstijgingen, met uitzondering van de landelijk vastgestelde indexen (Lti en Cpi). In het voorstel van Arriva voor de tarieven per 2020 viel op dat de wagenverkopen steeds met 25 cent werd verhoogd. Ook een aantal vervoerbewijzen op de Waddeneilanden stegen met meer dan de Lti. Het Rocov adviseerde negatief op de tarieven van de wagenverkoopproducten, van de Q-liners, en van de vervoerbewijzen op de Waddeneilanden, voor zover die meer stegen dan de Lti. Het Rocov heeft Arriva gevraagd met een nieuw voorstel te komen.

Bijgesteld tariefvoorstel Arriva 2020

Arriva heeft, naar aanleiding van het advies van het Rocov op het eerste tariefvoorstel een aangepast voorstel gestuurd van de tarieven en producten per 2020. Dit aangepaste voorstel voldeed aan de aanbevelingen die het Rocov in het eerdere advies had gegeven. Het Rocov heeft positief geadviseerd op het nieuwe voorstel.

Busdienstregeling 2020

Arriva heeft een voorstel gestuurd voor de busdienstregeling 2020 die per 15 december 2019 in werking zou gaan treden. Over een deel van de voorgestelde dienstregelingaanpassingen was in een eerder stadium al uitvoerig overleg geweest met het Rocov, zoals over de wijzigingen in de stadsdienst Leeuwarden en de aanpassingen in het belbussysteem in Zuidoost Fryslân. Het Rocov had geen verdere aanmerkingen meer ten aanzien van de voorgestelde dienstregeling in de adviesaanvraag en adviseerde positief op het voorstel.

Dienstregeling Friese regionale spoornet

Groningen-Leeuwarden

In 2019 reed Arriva twee extra stoptreinen van Leeuwarden naar Groningen van maandag t/m zaterdag om 19.51 uur en om 20.51 uur. Op basis van de bezetting van deze treinen wilde Arriva de treinen ook in de dienstregeling van 2020 handhaven. Daarmee werd (op initiatief van het Rocov) een gat in de dienstregeling gedicht. Een voor de reizigers positieve ontwikkeling.

Extra sneltrein op het traject Groningen-Leeuwarden

Het Rocov heeft aangegeven dat de adviesaanvraag over de dienstregeling van de extra trein Groningen-Leeuwarden niet meer van invloed kon zijn op het besluit, omdat hierover al bestuurlijke afspraken waren gemaakt met de betrokken gemeenten in Noordoost Fryslân. Het Rocov constateerde dat er, op basis van het tijd/weg-diagram en de vooraf gemaakte keuzes bij het infra-project ESGL, weinig ruimte werd gelaten voor wijzigingen in de dienstregeling en dat er geen mogelijk was om een non-stop Intercity tussen de beide provinciale hoofdsteden te laten rijden. Het Rocov heeft negatief geadviseerd op het voorstel voor de dienstregeling van de extra sneltrein Leeuwarden-Groningen in 2020.

Robuustheid dienstregeling

Het Rocov heeft zijn zorgen geuit over de robuustheid van de dienstregeling wanneer het hoofdstation in Groningen wordt verbouwd tot doorstroomstation. Vanaf dat moment kunnen de Friese treinen niet meer op het hoofdstation Groningen keren. De Friese treinen moeten na aankomst, na een korte stop, noodgedwongen doorrijden naar andere bestemmingen in de provincie Groningen. Daardoor zullen vertragingen op deze (deels enkelsporige) lijnen ook doorwerken op het traject Groningen-Leeuwarden.

Duurzaamheid

De Provincie had aangegeven dat de dieseltreinen nog tot aan het jaar 2035 in bedrijf zouden moeten blijven, omdat bij de inzet van duurzamer materieel de afschrijvingstermijn langer is dan de concessie-termijn. Een gevolg van dit besluit was dat het streven naar de verduurzaming van het noordelijke spoortraject enorm zou worden vertraagd. Het Rocov heeft de Provincie in overweging geven om samen met de provincie Groningen te onderzoeken of dit probleem kon worden opgelost met een specifieke overgangsbepaling in de uitvraag van de nieuwe concessie, waarbij de nieuwe concessiehouder het materieel met de resterende 2 jaren afschrijvingstermijn overneemt.

Het Rocov had verder aangegeven dat het wenselijk was om een concreet plan te maken voor volledige spoorverdubbeling en elektrificatie van de spoorlijn Leeuwarden-Groningen. Daarin kon dan worden meegenomen welke spanning (1,5 of 3 kV) de voorkeur zou moeten hebben, waardoor de treinen in de toekomst sneller zouden moeten kunnen optrekken en de reistijd van de sneltrein binnen het half uur zou passen.

Busdienstregeling Waddeneilanden 2020

Het Rocov heeft positief geadviseerd op de door Arriva voorgestelde busdienstregeling, maar vond het teleurstellend dat er in 2020 op Ameland en Schiermonnikoog geen aansluiting geboden kon worden op de sneldiensten. Temeer omdat er met de sneldiensten wel een ketenaansluiting is vanaf de vaste wal, zowel op de route Leeuwarden-Ameland als op de route Groningen-Schiermonnikoog.

4. Betrokkenheid bij beleidskeuzes in het ontwikkeltraject, zowel bij de vervoerders als bij de provincie.

In de overlegrelatie die het Rocov in 2019 had met provincie en met Arriva werden de wijzigingsvoorstellen vaak al besproken voorafgaand aan het formele adviestraject. Dit is onder meer gebeurd bij de busdienstregeling. Door deze werkwijze kon het Rocov al eerder in het proces proberen invloed uit te oefenen op de keuzevarianten.

5. Overleg op regionaal en landelijk niveau.

Bestuursvergadering Rocov en ambtelijk overleg

In 2019 zijn er 10 bestuursvergaderingen gehouden van het Rocov. Daarvan werden er 7 voorafgegaan door het ambtelijk overleg met de vaste contactambtenaar van de Provincie. In deze overleggen werden de relevante ontwikkelingen in het openbaar vervoer besproken en werden reacties voorbereid op de adviesaanvragen. In november 2019 had het Rocov een overleg met de gedeputeerde, mevrouw Avine Fokkens.

Werkgroep Rocovs

De landelijke werkgroep van de Rocovs is in 2019 iedere kwartaal keer bij elkaar geweest voor overleg. Deze werkgroep bereidt de standpunten en adviezen voor die door de gezamenlijke Rocovs worden uitgebracht, zoals het advies over de landelijke tariefindexatie.

Monitoring voortgang transitie producten- en tarievenhuis

Het Rocov is in 2018 betrokken geweest bij de monitoring van de transitie van het nieuwe producten- en tarievenhuis van Arriva. In maart 2019 was de evaluatie van dit monitoringstraject. Daaruit bleek dat de transitie nog niet volledig volgens de prognose was verlopen. Met name het reisproduct Dalvoordeel Noord-Nederland liep achter bij de verwachtingen. Per saldo bleek de reiziger daardoor in 2018 toch iets duurder uit te zijn. Het Rocov heeft daarop het standpunt genomen om voor de tariefaanvraag in 2019 alleen in te stemmen met tariefverhogingen conform de landelijke indexen (Lti en Cpi).

Andere overleggen waarbij het Rocov betrokken was in 2019

- Noordelijke OV- en Spoortafel, zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg.
- Bestuurlijk overleg met de gedeputeerde, mevrouw Avine Fokkens.
- Vergaderingen van het Consumentenplatform Waddenveren.
- Overleg met NS en ProRail.
- Het voorzittersoverleg van de Rocovs.

6. Afkortingen

- Bp Besluit personenvervoer.
- DO Decentrale overheid.
- SFO Stichting Friese Ouderenbonden.
- Lti Landelijke tariefindex.
- Cpi Consumentenprijsindex.
- LTK Landelijk tarievenkader voor de regionale tarieven.
- PvE Programma van Eisen.
- Novb Nationaal ov-beraad.
- ROCOV Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer.
- ROVER (vereniging) Reizigers openbaar vervoer.
- OV Openbaar vervoer.
- NVVH Nederlandse Vereniging Van Huisvrouwen, NVVH-Vrouwennetwerk.
- Dova Decentraal overleg vervoersautoriteiten.
- ESGL Extra Snelrein Groningen Leeuwarden.